

Dagens namn

HÅKAN HAGVALL:

Bert Lundin

Den första bok som gavs ut på Bonniers förlag någon gång på det mörka artonhundratalet var ett litet häfte med den spännande titeln "Bevis att Napoleon aldrig har existerat".

Det finns nog mer än en arbetsmarknadsjournalist, som försökt få tag i Metallarbetarförbundets ordförande Bert Lundin eller försökt få någon att ge bestämda besked om denne man och som med tiden börjat fundera på om man inte skulle skriva en betraktelse över ämnet Bevis att Bert Lundin aldrig har existerat.

Det är nämligen stört omöjligt att få tag i Bert Lundin. Ytterst få har något att berätta om honom. Men alla vet att han är en mycket mäktig man. Han är helt enkelt en superdoldis.

Av de torftiga källorna framgår att Bert Lundin är född i Bohuslän i början av tjugotalet. Efter att ha gått ut folkskolan började han som svarvare på Skandiaverken i Lysekil. Det upptäcktes tidigt både av andra och av Bert Lundin själv att han var en duktig pojke. Han läste in en verkmästarkurs per korrespondens och han engagerade sig i Rörelsen, både i facket och i politiken. Han blev ordförande i SSU. Han blev ordförande i facket. Han blev tjugofemårig ledamot av Lysekils stadsfullmäktige, vilket inte låter så märkvärdigt nu men var det på fyrtitalet.

Ryktet om Bert Lundins förmåga som fackföreningsman spred sig, och han plockades upp till Stockholm för att bli förhandlingsombudsman i Metall. Omsider specialsyddes en särskild tjänst och titel åt honom. Han blev avtalssekreterare. Som sådan for han land och rike kring och förhandlade för

metallarbetarna.

Bert Lundin lär ha ett fruktansvärt minne. Både motparter och medförhandlare häpnade över hans suveräna behärskning av avtalsparagrafer och lönelägen inom hela förhandlingsområdet. Han behövde inga kataloger med statistik; han hade dem i huvudet. Men minnet räckte till också för annat. Det berättas att denne kylige och intellektuelle man kunde förvåna sin omgivning med att plötsligt bryta ut i deklamerande. Han hade lärt sig Dan Andersson utantill.

1967 blev Bert Lundin andre ordförande i Metall. Som sådan fortsatte han sitt jobb på att systematisera och effektivisera förbundets förhandlingsarbete. Detta skedde bl a genom en ganska hårdhänt rationalisering och centralisering, vilken väl inte alltid var så populär på de håll där små fackföreningar uppslukades i snabbt växande storavdelningar.

Det började tidigt viskas om att i Bert Lundin hade man mannen som skulle nå topparna; han var ämne till en LO-ordförande. Men så inträffade de vilda strejkerna på LKAB vid årsskiftet 69-70, och LO:s andre ordförande Kurt Nordgren fick chansen att framträda på ett sätt som fick Bert Lundins beundrare att ge upp tills vidare och i stället börja tala om att Lundin vore lämplig som LO-bas efter Nordgren.

Men det trasslade till sig ordentligt. Kurt Nordgren hoppade av från LO-jobbet och blev landshövding. Bert Lundin fördes åter fram som Arne Geijers självskrivne efterträdare. Men det blev ändå inget av. Bert Lundin tackade nej. Han föredrog att efterträda Åke Nilsson som ordförande i Metall. Makt

har Lundin inget emot, men däremot gillar han inte att stå i rampljuset. Och han utgick ifrån – vilket sedermera visat sig vara helt riktigt – att han kunde utöva väl så mycket makt som ordförande i Metall som han skulle kunna göra på motsvarande post i Landsorganisationen.

Så kom det sig att den nyutnämnde men aldrig tillträdde träordföranden Gunnar Nilsson plockades in på Kurt Nordgrens plats för att med tiden inträda som ledare för LO.

Metall är LO:s största och rikaste förbund. Med sina bortåt 400 000 medlemmar var Metall redan på Åke Nilssons tid en mäktig kraft i samhället och dess ordförande i motsvarande mån en makthavare. Med Bert Lundin har detta förhållande blivit än mer markant. Det är ingen tillfällighet att en metallkongress visas minst lika stort intresse från massmedias och från tex socialdemokratiska statsråds sida som någonsin riksdagen.

Metall har varit pådrivande i LO:s snabbt tilltagande politiska radikalisering. Från att tidigare ha varit Rörelsens mera jordbundna och pragmatiska gren har LO övergått till att bli ett socialistiskt avantgarde. Och ofta har det varit Metall och Bert Lundin som angett tonen.

Bert Lundin är radikal socialist. Han är snabb att utnyttja varje tillfälle som bjuds att klippa till borgerligheten. Och han har flera

gångar på ett avgörande sätt drivit LO åt vänster. Så var tex fallet när Metall inför LO-kongressen 1976 drev igenom skärpningar av Rudolf Meidners förslag om socialisering via löntagarfonder. Så var också fallet när Metall slutgiltigt sänkte planerna på ett produktionssamarbete mellan Aftonbladet och Dagens Nyheter, trots att just Metall som det största LO-förbundet skulle få bära de tyngsta bördorna av de ekonomiska konsekvenser detta beslut kommer att få. Men hellre det än att ha något ihop med "kapitalisterna".

Bert Lundin är ingen folktalare. Han är effektiv i talarstolen, men det som hos företrädaren Åke Nilsson framstod som patos blir hos Bert Lundin argsinthet.

Kanske är det signifikativt att det mest storslagna sammanhang man sett Bert Lundin framträda i blev ett veritabelt fiasko för honom som mötestalare. Det var när socialdemokrater och allsköns kommunister anordnade ett gemensamt första majmöte 1972 för att protestera mot USA:s deltagande i Vietnamkriget. Efter ett bejublat anförande av PRR-representanten Nguyen van Tien framträdde Bert Lundin och lovordade regeringens "fasta och bestämda" uppträdande gentemot USA. Han blev utbuad av de kommunister som befann sig i flertal på mötet.

Nästa år återgick socialdemokraterna till att fira första maj på egen hand.